

II

(Besluiten op grond van het EG- en het Euratom-Verdrag waarvan publicatie niet verplicht is)

BESLUITEN/BESCHIKKINGEN

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 10 december 2008

**betreffende steunmaatregel C 11/08 (ex N 908/06) die Polen voornemens is ten behoeve van BVG
Medien Beteiligungs GmbH uit te voeren**

(Kennisgeving geschied onder nummer C(2008) 7813)

(Slechts de tekst in de Poolse taal is authentiek)

(Voor de EER relevante tekst)

(2009/837/EG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 88, lid 2, eerste alinea,

Gelet op de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte, en met name op artikel 62, lid 1, onder a),

Na de belanghebbenden overeenkomstig voornoemde artikelen in de gelegenheid te hebben gesteld hun opmerkingen kenbaar te maken ⁽¹⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

1. PROCEDURE

(1) Bij elektronische aanmelding van 27 december 2006, door de Commissie op dezelfde dag geregistreerd ⁽²⁾, hebben de Poolse autoriteiten overeenkomstig artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag en op grond van de multisectorale kaderregeling betreffende regionale steun voor grote investeringsprojecten ⁽³⁾ (hierna: de „multisectorale kaderregeling”) de Commissie in kennis gesteld van hun voornemen om regionale steun voor een groot investeringsproject te verlenen aan BVG Medien Beteiligungs GmbH.

⁽¹⁾ PB C 159 van 24.6.2008, blz. 18.

⁽²⁾ De oorspronkelijke termijn van twee maanden binnen welke de beoordeling moet worden voltooid, begon op 3 januari 2007.

⁽³⁾ PB C 70 van 19.3.2002, blz. 8.

(2) De Commissie verzocht om aanvullende gegevens bij brieven van 2 maart 2007 (D/50921), 15 juni 2007 (D/52553) en 21 december 2007 (D/55146). De Poolse autoriteiten antwoordden bij brieven van 13 april 2007 (A/33156), 23 oktober 2007 (A/38722) en 23 januari 2008 (A/1392).

(3) Bij brief van 11 maart 2008 deelde de Commissie Polen mede dat zij had besloten de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden ten aanzien van de steun.

(4) Het besluit van de Commissie om de procedure in te leiden („het besluit tot inleiding van de procedure”) is in het *Publicatieblad van de Europese Unie* ⁽⁴⁾ bekendgemaakt. De Commissie heeft de belanghebbenden verzocht hun opmerkingen kenbaar te maken.

(5) De Commissie heeft geen opmerkingen ontvangen van belanghebbenden. De Poolse autoriteiten antwoordden bij brieven van 9 mei 2008 (A/8753) en 13 mei 2008 (A/8829), die beide op 13 mei 2008 bij de Commissie werden geregistreerd.

⁽⁴⁾ Zie voetnoot 1.

2. GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN DE STEUN

2.1. Doelstelling

- (6) De steun wordt verleend voor het opzetten van een nieuwe diepdruckinstallatie, waardoor de regionale ontwikkeling en de werkgelegenheid worden bevorderd in de provincie Neder-Silezië, in het zuidwesten van Polen, een steungebied ex artikel 87, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag met een regionaal steunplafond van 50 % netto-subsidie-equivalent (NSE) in overeenstemming met de regionalesteunkaart van Polen die geldig is van 1 mei 2004 tot 31 december 2006 ⁽⁵⁾.

2.2. De begunstigde onderneming

- (7) De Poolse autoriteiten verklaarden dat de voorgenomen investering zou worden uitgevoerd en beheerd door BDN Sp. z. o.o. Sp. k., een commanditaire vennootschap („de vennootschap”).
- (8) De vennootschap bestaat uit: de algemene partner, BDN Sp. z o.o. (hierna: „BDN”), een in Polen gevestigde naamloze vennootschap, en de commanditaire partner, BVG Medien Beteiligungs GmbH (hierna: „BVG”), een in Duitsland gevestigde naamloze vennootschap.
- (9) De Poolse autoriteiten hebben er tevens op gewezen dat, overeenkomstig het Wetboek van Koophandel, een commanditaire vennootschap geen rechtspersoonlijkheid heeft. Daarom wordt de vennootschapsbelasting over de economische activiteit van de vennootschap door haar partners betaald. Aangezien de steun is verleend in de vorm van vrijstelling van vennootschapsbelasting, zijn de partners, dat wil zeggen BDN en BVG, de feitelijke begunstigten.
- (10) Volgens de Poolse autoriteiten delen de partners iedere winst die wordt gemaakt (en derhalve iedere verlaging van de belastingen die over die winst wordt geheven) naar verhouding tot hun bijdrage aan de vennootschap, dat wil zeggen meer dan 99 % voor BVG en minder dan 1 % voor BDN.
- (11) Daarnaast is de Commissie het, aangezien BDN zelf een 100 % dochteronderneming van BVG is, met de Poolse autoriteiten eens dat de begunstigde van de steun BVG is. Het totale steunbedrag in aanmerking nemend (dat wil zeggen zowel het aan BVG toekomende deel als het aan BDN toekomende deel) beschouwt de Commissie de BVG-groep als de uiteindelijke begunstigde van de steun.
- (12) Voor de berekening van het marktaandeel van de begunstigde ⁽⁶⁾ hield de Commissie ook rekening met het feit dat BVG een grote onderneming is die 100 % in handen is van BVG Medien KG, een commanditaire vennootschap in handen van particuliere investeerders. Preciezer gezegd is [...] ^(*) % van de aandelen in handen van Heinz H. Bauer en zijn familie. Heinz Bauer heeft tevens 96 % van het aandelenkapitaal in handen van de andere kapitaalgroep, Heinrich Bauer Verlag, een uitgeverij met wereldwijd talrijke dochterondernemingen.

2.3. Investeringsproject

2.3.1. Producten en technologie

- (13) De vennootschap is bezig met het opzetten van een nieuwe diepdruckinstallatie in Nowogrodzic, in de speciale economische zone van Kamienna Góra.
- (14) Met de diepdrucktechniek wordt de drukinkt overgebracht op een oppervlak (bv. papier) door een stalen drukcilinder die elektromechanisch of met laser wordt gegraveerd.
- (15) De nieuwe drukkerij zal [...] diepdrucklijnen hebben die de drie belangrijkste productiefasen uitvoeren. De productie begint met het prepareren van drukvormen (cilinders) op basis van digitale gegevens die door de klant worden verstrekt. De volgende bewerking is het diepdrukken: het papier wordt in vier basiskleuren gedrukt, opengesneden, gevouwen en gestikt om het eindproduct te verkrijgen. Als laatste fase wordt het eindproduct verpakt en naar zijn bestemming verzonden.
- (16) De nieuwe pers zal hoofdzakelijk worden gebruikt voor het drukken van tijdschriften, commerciële catalogi en bijvoegsels (reclamemateriaal dat in tijdschriften en dagbladen wordt ingevoegd).

2.3.2. Uitvoering van het project

- (17) Met het investeringsproject werd in 2004 een begin gemaakt; het bestaat uit het opzetten van [...] productielijnen. [...] diepdrucklijnen tezamen met hulpfaciliteiten zijn al tot stand gebracht. Er is ook een order ontvangen voor een [...] lijn; deze zal naar verwachting in het [...] kwartaal van 2008 worden geleverd. Verwacht wordt dat hierna een [...] lijn wordt geïnstalleerd. Volgens de ramingen van de Poolse autoriteiten zal het gehele project in 2009 worden voltooid.
- (18) De drukkerij startte de productie in juli 2006. Verwacht wordt dat in 2010 de volle capaciteit van alle [...] lijnen wordt bereikt, die 152 000 t per jaar bedraagt.

2.4. Subsidiabele kosten

- (19) De subsidiabele investeringskosten worden berekend op basis van de initiële investeringskosten. De subsidiabele kosten bedragen 857 998 miljoen PLN (circa 184,6 miljoen EUR ⁽⁷⁾.) in nominale waarde, dit is 734,031 miljoen PLN (circa 157,95 miljoen EUR) (contante waarde). In tabel 1 worden de met het investeringsproject samenhangende subsidiabele kosten (in nominale waarde uitgedrukt) uitgesplitst.

⁽⁵⁾ PL 1/2004 — Brief van de Commissie van 13 augustus 2004 (C(2004) 3230/5).

⁽⁶⁾ Zie punt 5.4.2.

^(*) Zakengeheim.

⁽⁷⁾ Op basis van de wisselkoers PLN/EUR op het tijdstip waarop de steun werd verleend, dat wil zeggen 4,6474.

Tabel 1

Uitsplitsing van de kosten van het project met betrekking tot de initiële investering

<i>(miljoen PLN, nominale waarde)</i>	
Grond	[...]
Gebouwen, lokalen, weg- en waterbouw	[...]
Machines, installaties en uitrusting	[...]
Totale subsidiabele kosten	858,000

2.5. Financiering van het project

- (20) De Poolse autoriteiten bevestigden dat de eigen bijdrage van de begunstigde meer bedroeg dan 25 % van de subsidiabele kosten en vrij is van iedere overheidssteun.

2.6. Rechtsgrondslag

- (21) De volgende rechtsgrondslag is opgegeven:
- Wet betreffende speciale economische zones van 20 oktober 1994;
 - Kabinetsbesluit van 14 september 2004 betreffende de speciale economische zone van Kamienna Góra.

2.7. De steunmaatregel

2.7.1. Vorm en bedrag van de steun

- (22) De steun werd verleend in het kader van de goedgekeurde maatregel PL 39/2004⁽⁸⁾. De steun bestaat uit de volledige vrijstelling van vennootschapsbelasting (in Polen thans 19 %) tot het einde van de periode waarvoor de speciale economische zones zijn ingesteld (tot 1 december 2017) of totdat het geldende regionalesteunplafond is bereikt.
- (23) Hoewel het feitelijke bedrag van de belastingvrijstelling afhankelijk is van het inkomen vóór aftrek van belastingen van de begunstigde en minder kan bedragen dan het toegestane maximum, moet bij de berekening van de steunintensiteit het maximum waarvoor de begunstigde in aanmerking komt in aanmerking worden genomen.
- (24) Dit maximum komt overeen met het bedrag dat uit de het verlaagde regionalesteunplafond resulteert en beloopt 220,057 miljoen PLN (47,35 miljoen EUR) in contante waarde. De Poolse autoriteiten hebben bevestigd dat, indien de subsidiabele kosten lager zijn dan geraamd, het maximum verhoudingsgewijs wordt verlaagd.
- (25) Om van de belastingvrijstelling te profiteren, moest de begunstigde een vergunning aanvragen om zijn activiteiten in de speciale economische zone uit te oefenen. De

vrijstelling werd verleend op 21 juni 2004, welke datum, volgens de Poolse autoriteiten, kan worden aangemerkt als de datum waarop de steun is verleend.

- (26) De steun werd pas aangemeld in 2006, toen, na de verschillende fasen van de investering en de daarop volgende verhoging van de subsidiabele kosten, de Poolse autoriteiten gingen inzien dat de steunmaatregel moest worden aangemeld overeenkomstig punt 24 van de multisectorale kaderregeling.
- (27) De Poolse autoriteiten hebben verklaard dat de steunmaatregel in kwestie (PL 39/2004) slechts een minimumbedrag aan investeringsuitgaven vereist en dat door deze maatregel het recht wordt verleend op vrijstelling van vennootschapsbelasting tot het toegestane regionalesteunplafond. Toen de vergunning, en derhalve de steun, werd toegekend, waren het precieze bedrag van de subsidiabele kosten noch het steunbedrag bij de autoriteiten bekend.
- (28) Gelet op het voorgaande, en om aan de standstillclausule te voldoen, verbonden de Poolse autoriteiten zich ertoe het steunbedrag waarover de begunstigde op dit ogenblik beschikt te beperken tot het maximum waarvoor geen afzonderlijke aanmelding is vereist overeenkomstig punt 24 van de multisectorale kaderregeling (dat wil zeggen 37,5 miljoen EUR in contante waarde). Steun die dit bedrag overschrijdt mag niet worden uitgevoerd voordat de Commissie haar goedkeuring eraan heeft verleend.
- (29) De verantwoordelijke steunverlenende autoriteit is het ministerie van Economische Zaken.

2.7.2. Cumulering

- (30) De belastingvrijstelling die in het kader van maatregel PL 39/2004 wordt verleend, kan worden gecumuleerd met steun die uit andere bronnen wordt ontvangen om dezelfde subsidiabele kosten te dekken. Niettemin hebben de Poolse autoriteiten bevestigd dat in dit geval het totaalbedrag van de regionale steun niet meer zal bedragen dan het verlaagde regionalesteunplafond.

2.8. Instandhouding van de activiteit ten aanzien waarvan steun wordt verleend

- (31) De Poolse autoriteiten hebben bevestigd dat het investeringsproject vanaf de datum waarop dit is voltooid gedurende een periode van vijf jaar moet blijven bestaan.

2.9. Stimulerend effect

- (32) Wat het stimulerende effect van de steun betreft, is bevestigd dat de begunstigde de vergunning had aangevraagd die haar recht geeft op de steun en dat de vergunning was verleend voordat het project startte. Zoals reeds is gezegd had de begunstigde dankzij de vergunning recht op steun in de vorm van belastingvrijstelling tot het geldende regionalesteunplafond, berekend op basis van de totale subsidiabele kosten van het project.

⁽⁸⁾ Regionalesteunregeling voor ondernemingen met activiteiten in speciale economische zones. Brief van de Commissie van 9 maart 2005 (C(2005) 735).

2.10. Bijdrage aan de regionale ontwikkeling

- (33) Neder-Silezië is een regio met ernstige sociaaleconomische problemen, waar het bbp per hoofd van de bevolking in 2004 slechts 51,7 % bedroeg van het gemiddelde van de EU-27 ⁽⁹⁾ en het werkloosheidspercentage 24,9 % beliep, gelijk aan 268 % van het gemiddelde van de EU-27 en 131 % van het gemiddelde in Polen.
- (34) De investering in de [...] productielijnen zal naar wordt verwacht circa 500 rechtstreekse banen scheppen en extra banen voor leveranciers van drukinkt en andere leveranciers van ondersteunende diensten. Daarnaast zal het project, door het gebruik van hoogwaardige technologie (lasergraveren van drukvormen en computerondersteunde productie), vraag scheppen naar hoger opgeleid personeel en de overdracht van knowhow waarborgen.

2.11. Algemene verplichtingen

- (35) De Poolse autoriteiten hebben toegezegd om:

- jaarlijks over een periode van vijf jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de Commissie de steun goedkeurt: een tussentijds verslag aan de Commissie te doen toekomen (met gegevens over de uitbetaalde steunbedragen, over de tenuitvoerlegging van de steunovereenkomst en over andere investeringsprojecten die in dezelfde vestiging/fabriek worden opgestart);
- binnen zes maanden na uitkering van de laatste termijn van de steun, volgens het aangemelde betalingschema: een gedetailleerd eindverslag aan de Commissie te doen toekomen.

3. REDENEN VOOR INLEIDING VAN DE FORMELE ONDERZOEKSPROCEDURE

3.1. Twijfels betreffende de afbakening van de relevante geografische markt

- (36) Met het oog op de marktanalyse die overeenkomstig punt 24 van de multisectorale kaderregeling moet worden uitgevoerd, is Polen van oordeel dat de geografische markt de gehele EER bestrijkt gelet op het feit dat de drukkerij te Nowogrodziec en andere drukkerijen in Polen al leveren op verre markten zoals die in het Verenigd Koninkrijk (in de gesteunde drukkerij wordt al het Britse tijdschrift „Take a Break” gedrukt) ⁽¹⁰⁾. Hiermee wordt aangetoond dat de kosten voor vervoer en logistiek binnen de EER voor diepdruk niet werkelijk een belemmering vormen.
- (37) De Poolse autoriteiten hebben voorts aangegeven dat slechts [0-10 %] van de verkopen van de gesteunde drukkerij voor de Poolse markt zijn bestemd, terwijl de resterende [90-100 %] naar andere EER-landen gaat. In 2007 was de uitsplitsing in waarde uitgedrukt van buitenlandse drukopdrachten die door de begunstigde zijn uitgevoerd als volgt: Duitsland — [75-85] %; Verenigd Koninkrijk — [10-15] %; Oostenrijk — minder dan [0-3] %. Daarnaast waren er onderhandelingen gaande met ondernemingen in Frankrijk, Denemarken en Zweden.

- (38) De Poolse autoriteiten wezen daarnaast meer algemeen op de trend van snelle globalisering van de drukkerijmarkt door de snelle uitbreiding van de drukkerijactiviteiten naar derde landen en het feit dat uitgeverij op verafgelegen locaties orders voor drukkerijdiensten plaatsten.

- (39) In deze fase van de beoordeling betwijfelt de Commissie of de kosten van transport en logistiek werkelijk kunnen worden verdisconteerd als een reële belemmering voor de levering van diensten op het gebied van diepdruk naar nog verder afgelegen markten in de EER. Uit opzoeken op internet blijkt dat „Take a Break” in feite wordt gepubliceerd door H. Bauer Publishing Ltd, een Britse dochteronderneming van de Bauer Verlag groep. Het publiceren en drukken van tijdschriften binnen eenzelfde groep kan voordelen bieden wat betreft de integratie, het vaststellen van prioriteiten en de flexibiliteit van het gehele proces, die de moeilijkheden op het gebied van transport en logistiek compenseren.

- (40) Bovendien bestaat de indruk dat het aantal buitenlandse markten waar de gesteunde drukkerij op dit ogenblik levert, beperkt is en dat Duitsland daarbij verreweg de belangrijkste bestemming is.

- (41) Daarom heeft de Commissie, toen zij het marktaandeel en de capaciteitsuitbreiding in de EER onderzocht zoals de Poolse autoriteiten hadden voorgesteld, ook belanghebbenden gevraagd hun opmerkingen te maken over de vraag of de relevante markt daadwerkelijk de gehele EER omvat.

3.2. Twijfels over de capaciteit die door het project wordt gegenereerd

- (42) De Poolse autoriteiten hebben verklaard dat het moeilijk is een definitieve uitsplitsing te geven van de door het project gegenereerde capaciteit tussen het drukken van tijdschriften en het drukken van catalogi/bijvoegsels, omdat tijdschriften en catalogi/bijvoegsels op dezelfde productielijnen worden gedrukt. De productiecapaciteit van de begunstigde op het gebied van bijvoegsels en catalogi zal in sterke mate afhankelijk zijn van de hoeveelheid werk van de drukkerij wat tijdschriften betreft (niet-periodieke artikelen worden gedrukt naarmate de machines vrijkomen). Niettemin bestaat, zoals door de Poolse autoriteiten is aangegeven, één mogelijke oplossing erin de uitsplitsing van de capaciteit op basis van het verwachte aandeel van de tijdschriften en catalogi/bijvoegsels in de verkopen van de gesteunde installatie te berekenen.

- (43) De geplande uitsplitsing die door de Poolse autoriteiten is opgegeven beliep circa [90-100 %] voor tijdschriften en [0-10 %] voor andere producten. De Poolse autoriteiten hebben toegelicht dat deze situatie aangeeft dat de drukkerij wat tijdschriften betreft al een stabiele orderportefeuille had, in hoofdzaak afkomstig van uitgeverij die tot dezelfde groep behoren als de begunstigde. Er wordt echter verwacht dat de verhoging van het aandeel van de catalogusmarkt geleidelijk zal verlopen.

⁽⁹⁾ Gemeten in koopkrachtstandaard (KKS).

⁽¹⁰⁾ „Take a Break” is uiterst succesvol damesweekblad in het Verenigd Koninkrijk, met een oplage van meer dan 1 miljoen exemplaren.

- (44) Uit bovenstaande uitsplitsing kan worden afgeleid dat de capaciteitsverhoging ten opzichte van de omvang van de EER-markt voor de diepdruk van tijdschriften [5-10] % beliep en dus de in punt 24, onder b), van de multisectorale kaderregeling vastgelegde drempel van 5 % overschreed.

4. OPMERKINGEN VAN POLEN

- (45) De Commissie heeft geen opmerkingen ontvangen van belanghebbenden. De opmerkingen van Polen kunnen als volgt worden samengevat.

4.1. Diepdruktechnologie en offsettechnologie behoren tot dezelfde relevante markt

- (46) De Poolse autoriteiten betogen dat, als gevolg van de meest recente technologische ontwikkelingen in offsetdruk, beide systemen onderling verwisselbaar kunnen worden gebruikt zonder enig merkbaar verschil voor de klant en tegen vergelijkbare kosten, ook indien grotere hoeveelheden tijdschriften en catalogi moeten worden gedrukt.
- (47) De Poolse autoriteiten wezen onder meer op de volgende innovaties in offsetdruk:
- de invoering van machines met een bredere drukcilinder, die het mogelijk maken delen te drukken met soortgelijke afmetingen als bij diepdruk (72, 80, en zelfs 96 bladzijden); hierdoor is offsetdruk een levensvatbaar alternatief geworden voor uitgaven van tot 96 bladzijden, die het grootste deel van de potentiële markt van BVG vormen;
 - een verhoging van de productiviteit (snelheid) van het drukken die vergelijkbaar is met de druksnelheden bij diepdruk (snelheid van de papiertoevoer van 15 m/s);
 - een verhoging van de productiviteit, berekend per uur, vermindering van de verliezen en van de tijd die nodig is om de vormen te veranderen;
 - de toepassing van diepdrukapparatuur (grotere mate van flexibiliteit bij het verdelen van de delen);
 - de voorbereiding van vormen vanaf digitale data („computer-to-plate”, dat wil zeggen: van de computer naar de plaat of CTP); dankzij CTP kunnen vormen, in vergelijking met de vorige technologie, veel sneller en goedkoper worden vervaardigd;
 - het gebruik van een papiertoevoersysteem dat is uitgerust met automatische register- en controlesystemen die de relevante kleurlaag veel sneller aanpassen en veel minder afvalpapier genereren.

- (48) Als bewijs voor het feit dat de klanten geen verschil meer maken tussen de producten op basis van de toegepaste

druktechniek, noemen de Poolse autoriteiten voorbeelden van klanten die orders plaatsen voor het drukken van catalogi die van offset- naar diepdruk zijn overgestapt.

- (49) De Poolse autoriteiten zijn van oordeel dat de convergentie van de grafische kunsten dan ook tot een eenvoudige drukmarkt heeft geleid waarin de voorheen door de Commissie genoteerde verschillen een onbeduidende rol of geen enkele rol vervullen. Volgens de Poolse autoriteiten is dit door een recente concentratiebeschikking bevestigd ⁽¹⁾.
- (50) Polen verstrekte gegevens voor de gecombineerde offset- en diepdrukmarkt om aan te tonen dat het „compound annual growth rate” (gecumuleerde jaarlijkse groeipercentage — CAGR) van het land in volume uitgedrukt in de referentieperiode 2001-2006 2,54 % bedroeg, meer dan de CAGR voor het bbp binnen de EER (2 %) ⁽²⁾. De gegevens die door de Poolse autoriteiten zijn verstrekt, zijn afkomstig van CEPIPRINT A.S.B.L., een onafhankelijke branchevereniging van papierproducenten, die verwijst naar het kennelijke verbruik in (West- en Oost-) Europa van twee algemene soorten papier die worden gebruikt voor het drukken van tijdschriften en catalogi, los van de technologie die door drukkerijen wordt gebruikt. Het is niet mogelijk aan de hand van deze gegevens een verschil te maken tussen de markt voor het drukken van tijdschriften en de markt voor het drukken van catalogi.
- (51) De Poolse autoriteiten verstrekten voorts gegevens over de door het project ontstane capaciteit met betrekking tot de omvang van de gecombineerde diepdruk- en offsetmarkt (wederom zonder te differentiëren tussen de markt voor het drukken van tijdschriften en de markt voor het drukken van catalogi) die qua volume [0-5] % belooft. Het marktaandeel van de begunstigde in deze gecombineerde markt blijft eveneens ruim onder de drempel van 25 % ⁽³⁾.
- ##### 4.2. De markt voor diepdruk is geen achterblijvende markt
- (52) De Poolse autoriteiten merkten ook op dat, zelfs indien de relevante markt tot alleen diepdruk beperkt zou zijn, het CAGR voor de periode 2001-2006 in de EER hoger zou liggen dan het CAGR voor het bbp.
- (53) In dat verband verstrekte Polen nieuwe gegevens die door de European Rotogravure Association zijn gepresenteerd op de „Premedia Conference” die op 14-16 januari 2008 in Napels is gehouden. De gegevens bestrijken de periode 2002-2006 en hebben betrekking op het verbruik van papier dat voor diepdruk wordt gebruikt. De gegevens voor 2001 waren niet beschikbaar bij die bron en werden door Polen geraamd op basis van de bovengenoemde gegevens van CEPIPRINT.

⁽¹⁾ COMP/M.4893 — Quebecor World/RSDB.

⁽²⁾ Gegevens EU-27 data als maatstaf gebruikt.

⁽³⁾ De door Polen verstrekte gegevens laten marktaandelen zien van [0-5] % in 2003 en [0-5] % in 2010 op de gecombineerde markt. Bij deze cijfers is naar het schijnt geen rekening gehouden met de verkopen door de offsetdrukkerij van Bauer Verlag. Aangezien Polen tijdens de fase van het eerste onderzoek echter had aangegeven dat de Bauer Verlag groep slechts twee offsetdrukkerijen met een geringe productiecapaciteit heeft (totale capaciteit van circa 50 000 t per jaar), liggen de juiste marktaandelen op de gecombineerde offset- en diepdrukmarkt iets hoger dan door de Poolse autoriteiten was aangegeven.

- (54) De gegevens van CEPIPRINT hebben betrekking op het verbruik van papier dat wordt gebruikt zowel voor offset- als voor diepdruk van tijdschriften en catalogi. Deze gegevens laten een groei zien van 1 % in 2002 ten opzichte van 2001, en Polen ging uit van dezelfde groei van 1 % voor diepdruk om de ontbrekende gegevens voor 2001 aan het gegevensbestand voor 2002-2006 toe te voegen.
- (55) Op basis deze aannamen ligt het CAGR voor de diepdruk van tijdschriften van 2001 tot 2006 op 2,03 %, dat wil zeggen iets boven het CAGR voor het bbp binnen de EER ⁽¹⁴⁾ in dezelfde periode (2 %).

4.3. De capaciteitsverhoging bedraagt in geen van de aannemelijke relevante markten meer dan 5 %

- (56) Polen heeft tevens herziene gegevens verstrekt waaruit blijkt dat de door het project ontstane capaciteit niet meer bedroeg dan 5 % van de omvang van de diepdrukmarkten die in het besluit tot inleiding van de procedure als relevant waren aangemerkt.
- (57) Zoals reeds is gezegd, is het moeilijk een definitieve uitsplitsing te geven van de door het project gecreëerde capaciteit tussen het drukken van tijdschriften en het drukken van catalogi/bijvoegsels, omdat tijdschriften en catalogi/bijvoegsels op dezelfde productielijnen worden gedrukt. Het besluit tot inleiding van de procedure is daarom gebaseerd op uitsplitsing van de capaciteit tussen de verwachte aandelen in de totale productie van de nieuwe drukkerij wat het drukken van tijdschriften betreft ([90-100] %) respectievelijk het drukken van catalogi/bijvoegsels ([0-10] %). Op die basis bedroeg de capaciteitsverhoging iets meer dan de drempel van 5 % voor het drukken van tijdschriften.
- (58) De Poolse autoriteiten verwezen in hun opmerkingen andermaal naar deze onderverdeling, en verstrekten daarbij de meest recente gegevens over de huidige en de verwachte verkopen van de drukkerij.
- (59) De Poolse autoriteiten deelden mee dat de verdeling [90-100] % — [0-10] % louter was bedoeld als prognose op de korte termijn op basis van initiële ramingen ten tijde van de indiening van het project. Op dat ogenblik werd nog onderhandeld over de orders voor het drukken van catalogi. De Poolse autoriteiten verwezen voorts naar gegevens die tijdens de fase van het eerste onderzoek zijn overgelegd en waaruit bleek dat het verwerven van een aandeel in de catalogusmarkt een geleidelijk proces is, terwijl de begunstigde al een goede, stabiele orderportefeuille voor tijdschriften had. Aangezien BVG een nieuwe drukkerij is, kan worden aangenomen dat de bestellingen voor catalogi langzaam maar constant zullen toenemen.
- (60) De Poolse autoriteiten merkten op dat er in de EER geen drukkerijen zijn die uitsluitend gespecialiseerd zijn in het drukken van tijdschriften of in het drukken van catalogi. Drukkerijen kunnen zich niet uitsluitend richten op het drukken van tijdschriften omdat het dan niet mogelijk zou zijn al hun beschikbare productiecapaciteit efficiënt te gebruiken. Om te voorkomen dat de productiviteit daalt als gevolg van onderbrekingen/storingstijd tussen het drukken van verschillende tijdschriften, zijn bestellingen voor catalogi eveneens nodig.
- (61) Om deze bewering te staven, verwezen de Poolse autoriteiten naar een concentratiebeschikking van eerdere datum ⁽¹⁵⁾ waarin wordt aangegeven dat, om de geïnstalleerde capaciteit optimaal te benutten, drukkers normaal gesproken zullen trachten een combinatie van verschillende gedrukte producten te bereiken, aangezien deze verschillende kenmerken hebben (periodiciteit, tijd voor het afdrukken en volume). Gelet op de noodzaak enige flexibiliteit te bewaren, werd aangegeven dat er met de drie diepdruk machines die in de concentratiebeschikking werden genoemd naar zou worden gestreefd dat het drukken van tijdschriften niet meer dan 70-85 % van hun productenassortiment zou uitmaken.
- (62) Polen bevestigde dat BVG er voorts naar streefde om metertijd tot een evenwichtiger productassortiment te komen. Dit zal geleidelijk worden bereikt naarmate nieuwe productielijnen worden gelanceerd, de productiecapaciteit wordt verhoogd en het vertrouwen van de klanten toeneemt.
- (63) Meer recente gegevens die door Polen zijn verstrekt geven aan dat het aandeel van de drukkerij BVG in de markt voor het drukken van catalogi geleidelijk toeneemt. In het drukjaar juli 2007-juni 2008 ⁽¹⁶⁾ (gegevens gebaseerd op historische waarden tot maart 2008 en bevestigde orders van klanten tussen april-juni 2008), beliep het drukken van tijdschriften [90-95] % en het drukken van catalogi/bijvoegsels [5-10] %.
- (64) Een voorzichtige raming voor 2008-2009, waarin alleen rekening wordt gehouden met orders die al door de klant zijn bevestigd en de onderhandelingen over twee orders ⁽¹⁷⁾ die al ver gevorderd zijn, levert een aandeel op van [85-90] % voor tijdschriften en [10-15] % voor catalogi/bijvoegsels. Een tweede variant voor 2008/2009 was gebaseerd op de aanname dat de orders voor de tweede helft van deze periode hetzelfde niveau zouden bereiken als voor de eerste helft (gerichte benadering). In dit scenario daalt het aandeel van het drukken van tijdschriften tot [80-85] % in deze periode, tegenover [15-20] % voor catalogi/bijvoegsels.

⁽¹⁵⁾ COMP/M.3178 — Bertelsmann Springer/JV.

⁽¹⁶⁾ Het seizoen voor de meeste bestellingen voor het drukken van catalogi loop van juli tot juni van het daaropvolgende jaar.

⁽¹⁷⁾ De eerste hiervan betreft WeltBild, en de prijsonderhandelingen zijn nog gaande. Het feit dat deze klant in het verleden al met BVG heeft samengewerkt maakt het echter zeer waarschijnlijk dat de order zal worden bevestigd. De tweede heeft betrekking op materiaal voor Carrefour waarvoor al een prijs is overeengekomen en een proefdruk is voorbereid, maar tot op heden is er geen formeel contract ondertekend. In beide gevallen zou in juli 2008 met het drukken worden begonnen.

⁽¹⁴⁾ Gegevens EU-27 data als maatstaf gebruikt, bbp in miljoen EUR in prijzen van 1995.

- (65) Tabel 2 laat zien hoe de verschillende hypothesen over de verdeling tussen het drukken van tijdschriften enerzijds en het drukken van catalogi/bijvoegsels anderzijds de capaciteitstoename op de relevante markten beïnvloeden ⁽¹⁸⁾.

Tabel 2

Capaciteitstoename ten opzichte van de omvang van de markt voor diepdruk

	Gecreëerde capaciteit (in t)	Omvang van de markt in 2003 (in t)	Capaciteitsuitbreiding (in %)
Diepdruk van publicaties (tijdschriften, catalogi en bijvoegsels)	152 000	4 600 000	3,3
Drukken van tijdschriften in 2007/2008 (feitelijke gegevens)	[136 800-152 000] ([90-100] %)	2 760 000	[5-10]
Drukken van catalogi/bijvoegsels in 2007/2008 (feitelijke gegevens)	[0-15 200] ([0-10] %)	1 840 000	[0-5]
Drukken van tijdschriften — raming voor 2008/2009 (voorzichtige benadering)	[121 600-136 800] ([80-90] %)	2 760 000	[0-5]
Drukken van catalogi en bijvoegsels — raming voor 2008/2009 (voorzichtige benadering)	[15 200-30 400] ([10-20] %)	1 840 000	[0-5]
Drukken van tijdschriften — raming voor 2008/2009 (gerichte benadering)	[121 600-136 800] ([80-90] %)	2 760 000	[0-5]
Drukken van catalogi en bijvoegsels — raming voor 2008/2009 (gerichte benadering)	[15 200-30 400] ([10-20] %)	1 840 000	[0-5]

- (66) Naar de mening van de Poolse autoriteiten zou, aangezien zelfs de prognoses voor het seizoen 2008-2009 een zo aanzienlijk aandeel van het drukken van catalogi aangeven dat de verwachte productiecapaciteit voor het drukken van tijdschriften onder de drempel van 5 % zou dalen, aan punt 24, onder b), van de multisectorale kaderregeling zijn voldaan, zelfs indien de relevante markt tot alleen diepdruk beperkt was.

4.4. Geografische markt voor diepdruk omvat gehele EER

- (67) Ten eerste merkten de Poolse autoriteiten op dat de vervoerskosten geen omvangrijk gedeelte uitmaakten van de totale kosten aangezien zij, volgens de berekeningen van de begunstigde zelf, slechts [4 tot 15] % van de totale kosten van diensten beliepen. De kosten van vervoer naar de verschillende landen zijn:

- BVG (drukkerij van de begunstigde) naar Frankrijk (externe klant): [4-10] %
- BVG naar Oostenrijk (externe klant): [4-10] %
- BVG naar Zwitserland (externe klant): [4-10] %
- BVG naar het Verenigd Koninkrijk (verbonden klant): [10-15] %
- BDC (Bauer Verlag Publishing in Ciechanów) naar het Verenigd Koninkrijk (verbonden klant): [10-15] %
- BDC naar Rusland (verbonden klant): [10-15] %.

- (68) Volgens de Poolse autoriteiten betekent het feit dat deze bestellingen kunnen worden uitgevoerd dat de vervoerskosten geen belemmering van enige betekenis vormen. Zij rechtvaardigen daarom niet dat een restrictievere definitie van de geografische markt dan de EER zou worden aanvaard.

- (69) De Poolse autoriteiten hebben er tevens op gewezen dat de meeste drukkerijen waar tijdschriften en

⁽¹⁸⁾ De cijfers voor het totale verbruik in de EER in volume uitgedrukt zijn gebaseerd op gegevens van de European Rotogravure Association (ERA), die door de Poolse autoriteiten waren verstrekt. De uitsplitsing van totaal verbruik/verkoop in de subsegmenten voor tijdschriften en catalogi/bijvoegsels is door MillwardBrown SMG/KRC verstrekt.

catalogi worden gedrukt overal in Europa klanten hebben (zowel binnen als buiten de EU). Deze drukkerijen ⁽¹⁹⁾ hebben verkoopkantoren die gespecialiseerd zijn in het verlenen van diensten aan klanten in het buitenland en die voor specifieke overeenkomsten en bestellingen de meest actuele advies en ondersteuning bieden.

(70) Een van de grootste drukkerijen in Polen, Winkowski (een onafhankelijke drukkerij met drie productie-eenheden in Radzymin, Piła en Wyszaków), gebruikt een centraal kantoor voor bestellingen uit het buitenland, waar 15 personen werken die tot taak hebben orders uit het buitenland binnen te halen en klantenservice te verlenen aan de verschillende buitenlandse markten. Andere werknemers verlenen diensten aan de binnenlandse markt. De drukkerij heeft ook verkoopkantoren in Duitsland, Zweden, Oostenrijk en het Verenigd Koninkrijk. Zij heeft ook haar eigen internationale transportafdeling. Winkowski bevoorraadt geheel Europa. De belangrijkste markten van deze drukkerij zijn: Frankrijk, de Scandinavische landen, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Het bedrijf levert zijn producten ook in Oekraïne, Rusland, Slovenië, Roemenië en andere landen.

(71) Een soortgelijke strategie en verkoopmethode wordt gebruikt door RR Donnelley, een andere grote drukkerij, die vier filialen heeft in Polen (twee in Krakau, één in Starachowice en één in Kielce). Het bedrijf bevoorraadt de belangrijkste markten in Europa vanaf zijn vestiging in Polen. RR Donnelley heeft voorts verkoopkantoren in de Benelux-landen, Duitsland, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk, Hongarije, Scandinavië en Rusland. In zijn drukkerijen in Polen worden tijdschriften en catalogi geproduceerd voor de export naar al deze landen. RR Donnelley heeft daarnaast een gespecialiseerde eenheid voor internationaal transport en logistiek.

(72) Het Duitse bedrijf Prinovis is een voorbeeld van een West-Europese drukkerij dat aantoont dat vervoer over grote afstanden niet noodzakelijkerwijs een belemmering is voor de handel in de markt voor drukkerijproducten, indien adequate distributiesystemen aanwezig zijn. Volgens informatie die vrij verkrijgbaar is ⁽²⁰⁾, wordt een aantal Franse tijdschriften gedrukt voor Prisma Presse in Duitsland en naar Parijs verzonden voor verdere afwerking of distributie. Het betreft:

- het damestijdschrift „Femme Actuelle” in Dresden (de Poolse autoriteiten hebben erop gewezen dat de afstand tussen Dresden en Parijs circa 1 035 km bedraagt. De afstand vanaf BDN zou nog eens 120 km zijn);
- het damesweekblad „Prima” in twee formaten (tijdschrift en pocket) in Itzehoe (de afstand tussen Itzehoe en Parijs bedraagt 942 km);

⁽¹⁹⁾ De voorbeelden die worden gepresenteerd betreffende de distributie en het verlenen van diensten aan geografische markten omvatten ook offsetdrukinstallaties. De Poolse autoriteiten zijn echter van mening dat de productiemethode voor het afgewerkte product (tijdschriften) uit het oogpunt van het aanbod niet relevant is omdat de productietechniek geen invloed heeft op de distributiekanaalen.

⁽²⁰⁾ http://www.prinovis.de/en/unternehmen/aktuelle_nachrichten/2008/2003/neuer-frankreich-auftrag-fuer-prinovis.php

— de gespecialiseerde maandbladen „Ça m'intéresse”, „Guide Cuisine” en „Cuisine Actuelle” in Itzehoe;

— een speciale uitgave voor „Cuisine Actuelle” in Dresden;

— de pocketuitgave van het damesmaandblad „Bien dans ma vie” in Itzehoe;

— daarnaast heeft Prisma Presse onlangs een overeenkomst met Prinovis ondertekend voor het drukken van een Frans tijdschrift dat is verbonden aan het televisieprogramma „Télé Loisirs”, dat eenmaal per week wordt gepubliceerd met een oplage van 1,6 miljoen exemplaren; ieder exemplaar telt circa 140 bladzijden.

(73) Volgens de Poolse autoriteiten blijkt hieruit dat een adequaat distributienetwerk de tijdige levering waarborgt van de tijdschriften waarvoor zulks bijzonder belangrijk is, ook al is de Franse klant van Prinovis geen externe entiteit. Het welslagen van deze operatie is met name afhankelijk van het opzetten van adequate netwerken voor de distributie over grote afstanden en systemen voor de monitoring van de levering. Deze worden op dit ogenblik ingevoerd door alle uitgevers en drukkerijen die op grote afstanden samenwerken.

(74) In het licht van deze voorbeelden van entiteiten die klanten in verscheidene landen in de gehele EER en in Oost-Europa bedienen zijn de Poolse autoriteiten van mening dat tijd, kosten en kwesties in verband met de distributie geen belemmering van enige betekenis vormen voor samenwerking met uitgevers op grote afstanden. De gebruikelijke praktijk dat tijdschriften en catalogi voor de Russische markt in de EER worden gedrukt zou een nog ruimere afbakening van de markt rechtvaardigen, zodat deze de EER en Rusland omvat.

(75) De Poolse autoriteiten onderstreepten tevens dat uitgevers die hun hoofdkantoor hebben buiten de landen waar het grootste deel van de drukcapaciteit zich bevindt en waar het aanbod op de markt beter is dan in andere delen van Europa, doorgaans uit een groot aantal verschillende ondernemingen een drukkerij kiezen en dat het feit dat zij tot dezelfde groep kunnen behoren geen doorslaggevende factor is. Aangezien de geografische vestigingsplaats geen bepalende factor is, kiezen uitgevers de drukkerij doorgaans op basis van concurrerende offertes en de voordelen van permanente samenwerking. Gelet op de technologische ontwikkelingen in offsetdrukpersen en de mogelijkheid om onderling uitwisselbare druktechnieken te gebruiken, ongeacht de omvang van de bestelling, is het aantal potentiële concurrenten dat zich voor dezelfde aanbesteding kan inschrijven aanzienlijk gestegen.

5. BEOORDELING VAN DE STEUN

5.1. Aanwezigheid van staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag

- (76) De steun wordt verleend in de vorm van vrijstelling van vennootschapsbelasting, wat voor de Poolse autoriteiten inkomstenderving betekent. Het zijn overheidsmiddelen in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag. Aangezien de steun aan één enkele onderneming wordt verleend, is de maatregel selectief. De steun onthefte de begunstigde van kosten die hij onder normale marktvoorwaarden zou moeten dragen en derhalve geniet de onderneming een economisch voordeel op haar concurrenten dat de mededinging dreigt te vervalsen. In zoverre de producten waarop het project betrekking heeft worden verhandeld, bestaat het risico dat de steun de handel tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt.
- (77) De Commissie is daarom van oordeel dat het herstructureringsplan steun is in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag.

5.2. Aanmeldingsvereiste, wettigheid van de steun en geldende wetgeving

- (78) Door de steunmaatregel aan te melden voldeden de Poolse autoriteiten aan het aanmeldingsvereiste dat in punt 24 van de multisectorale kaderregeling is vastgelegd. Alle steun waarvan het bedrag de drempel voor individuele aanmelding overschrijdt wordt niet uitgevoerd voordat de Commissie haar goedkeuring eraan heeft gehecht.
- (79) Overeenkomstig punt 63 en voetnoot 58 van de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen 2007-2013 ⁽²¹⁾ heeft de Commissie de steunmaatregel aan de richtsnoeren van 1998 inzake regionale steunmaatregelen ⁽²²⁾ getoetst.

5.3. Verenigbaarheid van de steun met de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen

- (80) Zoals werd aangegeven in het besluit tot inleiding van de formele onderzoeksprocedure, is de steun verleend uit hoofde van de goedgekeurde regeling PL 39/2004 en in die zin is voldaan aan de in de richtsnoeren inzake regionale steunmaatregelen vastgelegde verenigbaarheidscriteria (bv. initiële investering in gebieden die voor regionale steun in aanmerking komen, subsidiabele kosten, eigen bijdrage, stimulerend effect, behoud van de investering, cumulering).

5.4. Verenigbaarheid met de multisectorale kaderregeling

5.4.1. Steunintensiteit

- (81) Aangezien de in aanmerking komende uitgaven 734,031 miljoen PLN (circa 157,95 miljoen EUR) bedragen in contante waarde en het toepasselijke standaard-regionale steunplafond 50 % nettosubsidie-equivalent (NSE) is, bedraagt de aangepaste maximale steunintensiteit die overeenkomstig punt 21 van de multisectorale kaderregeling is toegestaan 29,98 % NSE.
- (82) Het beoogde steunbedrag van 220,057 miljoen PLN (47,35 miljoen EUR) in contante waarde, wat een steunintensiteit van 29,98 % NSE vertegenwoordigt ⁽²³⁾, voldoet aan dit plafond. Derhalve is de voorgestelde steunintensiteit in overeenstemming met het in punt 21 van de multisectorale kaderregeling bepaalde mechanisme voor de verlaging van het steunniveau.

5.4.2. Verenigbaarheid met de regels in punt 24, onder a) en b), van de multisectorale kaderregeling

- (83) Aangezien het voorgestelde steunbedrag van circa 47,35 miljoen EUR de drempel voor aanmelding van 37,5 miljoen EUR overschrijdt, moet worden beoordeeld of de voorgenomen steun voldoet aan de bepalingen van punt 24, onder a) en b), van de multisectorale kaderregeling.
- (84) De beslissing van de Commissie om regionale steun toe te staan voor grote investeringsprojecten die vallen onder punt 24 van de MSK 2002 hangt af van het marktaandeel van de begunstigde vóór en na de investering en van de door de investering ontstane capaciteit. Om de betrokken metingen van punt 24, onder a) en b), van de MSK 2002 uit te voeren, moet de Commissie eerst de producten identificeren die betrokken zijn bij de investering en het betrokken product en de geografische markten bepalen.

Relevante productmarkt

- (85) Volgens punt 52 van de MSK 2002 betekent „betrokken product” het product waarop het investeringsproject betrekking heeft, alsmede, in voorkomend geval, een product dat als vervanging daarvoor wordt beschouwd, hetzij door de consument (wegens de kenmerken van de producten, hun prijs en het gebruik waarvoor zij zijn bestemd), hetzij door de producent (ten gevolge van flexibiliteit van de productie-installaties). Wanneer een project betrekking heeft op een tussenproduct waarvoor geen markt bestaat, worden ook van dit product afgeleide producten als betrokken product aangemerkt.

⁽²¹⁾ PB C 54 van 4.3.2006, blz. 13.

⁽²²⁾ PB L 74 van 10.3.1998, blz. 9.

⁽²³⁾ Aangezien de steun in de vorm van belastingvrijstelling wordt verleend, is het nettosubsidie-equivalent ervan gelijk aan het brutosubsidie-equivalent.

Afgeleide producten

- (86) Het investeringsproject in kwestie heeft betrekking op het drukken van tijdschriften, commerciële catalogi en bijvoegsels door middel van de diepdrucktechniek. De begunstigde is, door middel van de eigendomsstructuur, verbonden aan Heinrich Bauer Verlag, een belangrijke uitgeverij. De Heinrich Bauer Verlag groep zal de grootste klant van de nieuwe drukkerij zijn, aangezien deze uitgeverij goed is voor circa [...] % van de verkopen van de nieuwe drukkerij. Daarom moet eerst worden vastgesteld of de verkoop van de betrokken drukkerijproducten aan Heinrich Bauer Verlag onder marktvoorwaarden plaatsvindt.
- (87) De Poolse autoriteiten hebben bevestigd dat de transacties tussen de vennootschap die de nieuwe drukkerij exploiteert en Heinrich Bauer Verlag zullen plaatsvinden op basis van het „arm's length”-beginsel (Bauer Verlag vraagt minstens 3 offertes aan bij vooraanstaande Europese diepdruckkerijen en de prijs die door de vennootschap wordt gehanteerd wordt als het gemiddelde hiervan vastgesteld). De belastingautoriteiten zijn bevoegd om deze berekening te verifiëren en aanvullende ondersteunende documentatie te eisen.
- (88) Daarnaast zal het aandeel in de verkopen aan de Heinrich Bauer Verlag groep naar wordt verwacht afnemen naarmate de productiecapaciteit stijgt. Dit vloeit voort uit het feit dat, met een groter aantal geïnstalleerde productielijnen, de gevolgen van storingen minder ernstig zijn en dat dit het op zijn beurt mogelijk maakt nieuwe externe klanten aan te trekken in een markt waar tijdige bezorging en betrouwbaarheid van fundamenteel belang zijn.
- (89) Gelet op het bovenstaande is de Commissie van oordeel dat de producten van BVG onder marktvoorwaarden zullen worden verkocht en dat de relevante productmarkt in dit geval derhalve als de markt voor drukkerijactiviteiten en niet als de stroomafwaartse productmarkt (uitgeverij) moet worden omschreven.

Druktechnieken

- (90) Het investeringsproject heeft betrekking op de diepdrucktechniek waarbij een stalen drukcilinder die met laser is gegraveerd de drukinkt overbrengt op een oppervlak (bijvoorbeeld papier). In tegenstelling tot de diepdrucktechniek is offsetdrukken een techniek waarbij zowel de drukkende delen als de niet-drukkende delen zich op hetzelfde vlak als de beeldrager bevinden. De niet-drukkende delen worden vrij van inkt gehouden doordat zij

inktafstotend zijn terwijl, aan de andere kant, de drukkende delen inktaanemend zijn. Dit wordt bereikt doordat de offsetinkt op olie gebaseerd is en doordat de niet-drukkende delen worden schoongehouden met water of oplossingen op basis van water, aangezien water en olie elkaar afstoten.

- (91) Er zijn aanzienlijke verschillen tussen beide technieken. Ten eerste liggen de investeringskosten voor een diepdruckpers tweemaal zo hoog als voor vergelijkbare offsetpersen. Dit wordt gecompenseerd door het feit dat met diepdruck, zelfs bij grote oplagen, een eenvormige kwaliteit kan worden gewaarborgd, terwijl de kwaliteit van de offsettechniek tamelijk wisselend is doordat het moeilijk is tijdens het drukproces een evenwicht tussen water en inkt te behouden. Daarnaast zijn diepdruckpersen doeltreffender (een groot aantal exemplaren kan in minder tijd wordt afgewerkt dan op een offsetdrukmachine) en zij hebben een langere levensduur.
- (92) Dientengevolge zijn aan diepdrucktechniek boven een bepaald volume drukwerk lagere productiekosten verbonden. Hoe groter het te drukken volume is, hoe lager de productiekosten in vergelijking met andere technieken zullen zijn. Niettemin wordt bij kleinere oplagen de efficiëntie van de diepdrucktechniek geringer door de betrekkelijk hoge kosten die zijn verbonden aan het prepareren van de cilinders tegenover het prepareren van drukvormen bij offsetdrukken.
- (93) Daarom is diepdruck bijzonder geschikt voor grote hoeveelheden drukwerk ⁽²⁴⁾ terwijl de offsetmethode vooral op kleinere hoeveelheden is toegesneden. Wegens de hogere en stabielere kwaliteit van diepdruck is er ook een verschil wat de vraagzijde betreft.
- (94) Ten aanzien van de argumenten die door de Poolse autoriteiten zijn voorgelegd betreffende de convergentie van de diepdrucktechniek en de offsettechniek, zij erop gewezen dat het marktonderzoek dat in een vorige concentratiezaak ⁽²⁵⁾ is verricht bevestigde dat de capaciteit van offsetpersen voortdurend toeneemt. Op dit ogenblik vormen zij echter alleen een geloofwaardige plaatsvervanger voor de tijdschriften die nu met diepdruck worden gedrukt, met het geringste aantal exemplaren en bladzijden.
- (95) In de bovengenoemde concentratiebeschikking worden niet de precieze drempels aangegeven, wat volume of aantal bladzijden betreft, waarboven of waaronder het gebruik van offset of diepdruck de voorkeur heeft. De marktdefinitie bleef zodoende open en de markt werd op het smalst mogelijke niveau (dat wil zeggen beperkt tot diepdruck) geanalyseerd.

⁽²⁴⁾ Behalve bij het drukken van kranten, waar de slechte kwaliteit van het drukwerk een negatief effect heeft op de technische conditie van de machines die zijn bedoeld om met materialen van hoge kwaliteit te worden gebruikt (bv. tijdschriften). Daarom worden kranten door middel van cold-set rotatie-offset of flexografie gedrukt.

⁽²⁵⁾ Zie voetnoot 11.

- (96) Ook in dit geval is een voorzichtige hypothese gerechtvaardigd. Voorts zij erop gewezen dat, volgens de informatie die op de website van de European Rotogravure Association ⁽²⁶⁾ is te vinden, deze techniek een betere kwaliteit biedt: „Omdat diepdruk, anders dan andere drukprocedures, bij grote oplagen een constante hoge kwaliteit garandeert en de meest gebruikte techniek blijft bij het drukken van tijdschriften, catalogi en merkartikelen in een steeds sterker geïnternationaliseerde markt.”.
- (97) Daarom is de Commissie, ondanks de schijnbare concurrentie in sommige segmenten van de markt voor het drukken van publicaties tussen de offset- en de diepdruktechniek, van mening dat in dit geval de marktanalyse tot diepdruk moet worden beperkt overeenkomstig een worstcasescenariohypothese.

Diepdruk

- (98) Diepdruk wordt gebruikt voor het drukken van twee belangrijke grafische producten: publicaties en flexibele verpakkingen. Aangezien de voor het drukken van tijdschriften en catalogi bedoelde drukpersen niet kunnen worden gebruikt om verpakkingsmateriaal te bedrukken en de gesteunde drukkerij alleen betrokken zal zijn bij het drukken van publicaties, is de relevante markt in dit geval beperkt tot illustratiediepdruk.
- (99) Illustratiediepdruk bevoorraadt de markt voor tijdschriften en catalogi. In een concentratiebeschikking ⁽²⁷⁾ werd geconcludeerd dat er een afzonderlijke productmarkt voor diepdruk van tijdschriften bestaat wegens de tijdsdruk waarmee het drukken van deze producten gepaard gaat en de bijzondere vereisten ten aanzien van afwerking en distributie. Ook wordt afzonderlijke behandeling van de markt voor het drukken van tijdschriften gewaarborgd, aangezien het grootste deel van de verkopen van de drukkerij te Nowogrodziec uit tijdschriften bestaat, wat betekent dat het project hoofdzakelijk op deze submarkt is gericht.
- (100) Gelet op deze overwegingen zal in dit geval marktonderzoek worden verricht op drie mogelijke relevante markten:
- illustratiediepdruk (brede marktdefinitie);
 - diepdruk van tijdschriften;
 - diepdruk van catalogi en bijvoegsels.

Relevante geografische markt

- (101) Alhoewel het marktonderzoek in een vorige concentratiezaak ⁽²⁸⁾ het niet mogelijk maakte een precieze drempel vast te stellen waaronder alle diepdrukpersen concurrerend zouden zijn, werd wel bevestigd dat de markt

vanwege de grensoverschrijdende handelsstromen en de concurrentie groter is dan nationaal. Dit is des te duidelijker daar er in sommige landen geen diepdrukpersen zijn (bv. Zweden, waar verscheidene klanten hebben aangegeven dat Poolse drukkerijen ook concurrerend zouden kunnen zijn).

- (102) In de concentratiebeschikking werd dan ook geconcludeerd dat, wat België en Zweden betreft (dat wil zeggen de landen waarin de concentratie tot aanzienlijke overlappingsen leidt), de afbakening van de geografische markt voor het diepdrukken van tijdschriften alle diepdrukfaciliteiten in de buurlanden moet omvatten ⁽²⁹⁾. Geconcludeerd werd dat de dimensie van de markt voor het diepdrukken van catalogi nog groter zou kunnen zijn omdat de tijdsdruk niet bijzonder groot was en er geen specifieke distributieproblemen waren.
- (103) In dit geval hebben de Poolse autoriteiten voorbeelden verstrekt waaruit blijkt dat de levering van diensten op het gebied van het drukken van tijdschriften haalbaar is mits er adequate distributiesystemen aanwezig zijn. Dergelijke netwerken voor distributie over grote afstanden en systemen voor de monitoring van de levering lijken dienstiger te zijn voor het tijdig leveren van tijdschriften dan de voordelen die voortvloeien uit de geïntegreerde organisatiestructuur van de betrokken ondernemingen.
- (104) Daarnaast hebben de Poolse autoriteiten voorbeelden verschaft van de vervoerskosten die door de begunstigde worden gemaakt wanneer hij tijdschriften levert. Deze kosten kunnen als betrekkelijk laag worden beschouwd, zelfs wanneer grotere afstanden moeten worden afgelegd. De begunstigde heeft op dit ogenblik ook buiten de buurlanden klanten (in Oostenrijk, Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk). Dit wijst er tevens op dat de begunstigde in staat is om in een aanzienlijk deel van de EER te concurreren.
- (105) Enkele voorbeelden van Poolse drukpersen (andere dan die van de begunstigde) die diensten verlenen aan veraf gelegen klanten tonen ook aan dat het mogelijk is diensten op het gebied van het drukken van tijdschriften op verafgelegen markten aan te bieden zonder dat de distributiekosten te hoog worden. Poolse drukkerijen kunnen ook op markten buiten de EER concurreren, zoals Oekraïne of Rusland.
- (106) Voorts blijkt uit gegevens die door MillwardBrown SMG/KRC ⁽³⁰⁾ zijn verzameld en door de Poolse autoriteiten zijn overgelegd dat er in slechts 14 EER-landen drukkerijen zijn die de diepdruktechniek gebruiken. Grafiek 1 laat de uitsplitsing van de productiecapaciteit per land zien.

⁽²⁶⁾ [http://www.era.eu.org/upload/File/press_releases/PressReleaseDrupa08_eng\(2\).doc](http://www.era.eu.org/upload/File/press_releases/PressReleaseDrupa08_eng(2).doc)

⁽²⁷⁾ Beschikking van 3 mei 2005 in zaak COMP/M.3178 — Bertelsmann/Springer/JV.

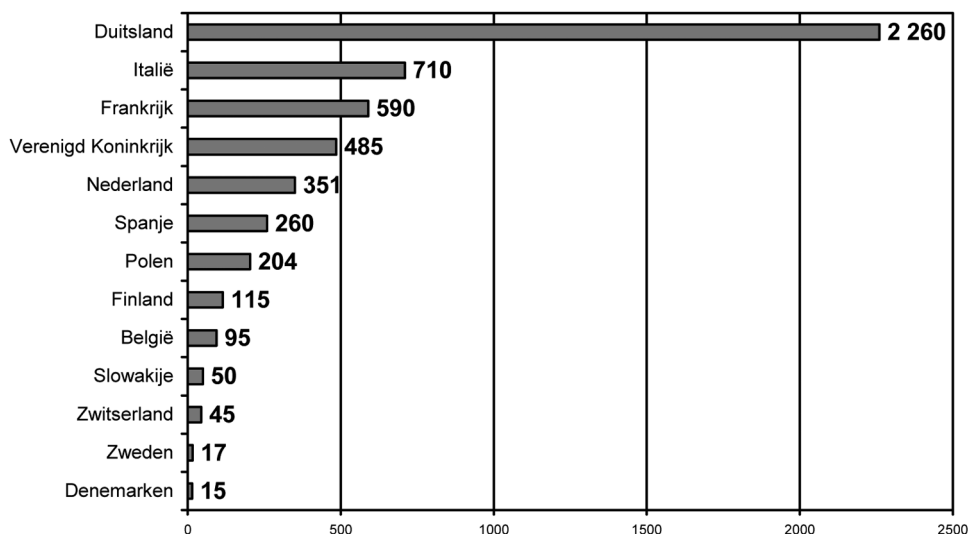
⁽²⁸⁾ Zie voetnoot 11.

⁽²⁹⁾ In het geval van België werd deze omschreven als Nederland, Oost-Duitsland en Noord-Frankrijk en in het geval van Zweden minstens alle diepdrukfaciliteiten in Finland, Noord-Duitsland, Denemarken en Nederland.

⁽³⁰⁾ Het Poolse kantoor van Millward Brown International, een van de grootste onafhankelijke marktonderzoekbedrijven.

Grafiek 1

Diepdrukcapaciteit in Europa, 1 000 t/jaar (ramingen voor 2006)

(107) Zoals in grafiek 1 valt te zien, heeft Duitsland 43 % van alle diepdrukcapaciteit in de EER, terwijl de bevolking (en derhalve het geraamde aandeel in het verbruik van tijdschriften/catalogi) slechts ongeveer 17 % van het totaal van de EER uitmaakt. De gezamenlijke productiecapaciteit van de vier grootste producenten (Duitsland, Italië, Frankrijk en Verenigd Koninkrijk) bedraagt 78 %, terwijl de bevolking van deze landen 53 % van het totaal uitmaakt. Dit wijst er ook op dat de productie geconcentreerd is en dat er in de EER een aanzienlijke grensoverschrijdende handel in diensten op het gebied van diepdruk bestaat.

(108) De Commissie is dan ook, op basis van de gegevens waarover zij op dit ogenblik beschikt en bij gebrek aan een erkende andere geografische segmentatie en het feit dat er geen opmerkingen van belanghebbenden zijn ontvangen, van mening dat in dit geval de relevante geografische markt de EER is. Er zij op gewezen dat, overeenkomstig de multisectorale kaderregeling, voor de toepassing van punt 24, onder b), het kennelijke verbruik op het niveau van de EER wordt vastgesteld.

Marktaandeel

(109) Om na te gaan of het project verenigbaar is met punt 24, onder a), van de multisectorale kaderregeling moet de Commissie het marktaandeel van de begunstigde op het niveau van de groep voor en na de investering analyseren. Aangezien de investering in 2004 begon en in 2009 moest zijn voltooid, zal de Commissie het marktaandeel van BVG in 2003 en 2010 analyseren.

(110) Om het marktaandeel van BVG op het niveau van de groep vast te stellen, vergeleek de Commissie de verkopen in volume op het niveau van de EER met de

totale hoeveelheid diepdrukpapier dat in de EER is verbruikt.

(111) In waarde gemeten zijn er geen gegevens beschikbaar, maar Polen heeft bevestigd dat de door de begunstigde vastgestelde prijzen op het niveau of vlakbij het niveau van de gemiddelde marktprijzen liggen. Dit betekent dat de marktaandelen (en de toename van de productiecapaciteit) in waarde gemeten zeer dicht liggen bij de in volume gemeten marktaandelen en dat het daarom gerechtvaardigd is de analyse alleen op volumegegevens te baseren.

(112) De cijfers voor het totale verbruik in de EER in volume (dat wil zeggen de hoeveelheid papier die is bedrukt met gebruikmaking van de diepdruktechniek) zijn gebaseerd op gegevens van de European Rotogravure Association⁽³¹⁾ (ERA) die door de Poolse autoriteiten zijn verstrekt. De ERA heeft tevens de capaciteit bevestigd van de [...] door de begunstigde te installeren productielijnen. De uitsplitsing van de totale verbruik/verkoop in de subsegmenten tijdschriften en catalogi/bijvoegsels is verstrekt door MillwardBrown SMG/KRC. Deze percentage-uitsplitsing (60,2 % voor tijdschriften en 39,8 % voor andere publicaties) had betrekking op 2006 en zou naar verwachting stabiel blijven.

(113) De Poolse autoriteiten verstrekten gegevens van de ERA voor de periode 2002-2006. Alhoewel gedetailleerde globale prognoses voor 2010 niet beschikbaar zijn, verwacht de ERA dat de bescheiden groei van circa 1 % in de komende jaren doorzet. In de slechtst denkbare hypothese wordt ervan uitgegaan dat de markt stagneert en daarom zijn de gegevens van 2006 gebruikt om het totale verbruik in 2010 te berekenen.

⁽³¹⁾ De European Rotogravure Association (ERA) is de belangrijkste internationale organisatie van de diepdrukindustrie. Het is een vereniging zonder winstoogmerk die de gebruikers van de diepdruktechniek ondersteunt.

- (114) Het marktaandeel van BVG is berekend op het niveau van de EER op basis van de drie in overweging 100 gedefinieerde mogelijke relevante productmarkten. In tabel 3 staan de marktaandelen op groepsniveau (dat wil zeggen de drukkerijen van Heinrich Bauer Verlag daarbij inbegrepen) in het jaar voor en het jaar na de investering.

Tabel 3

Marktaandelen in volume uitgedrukt in de EER

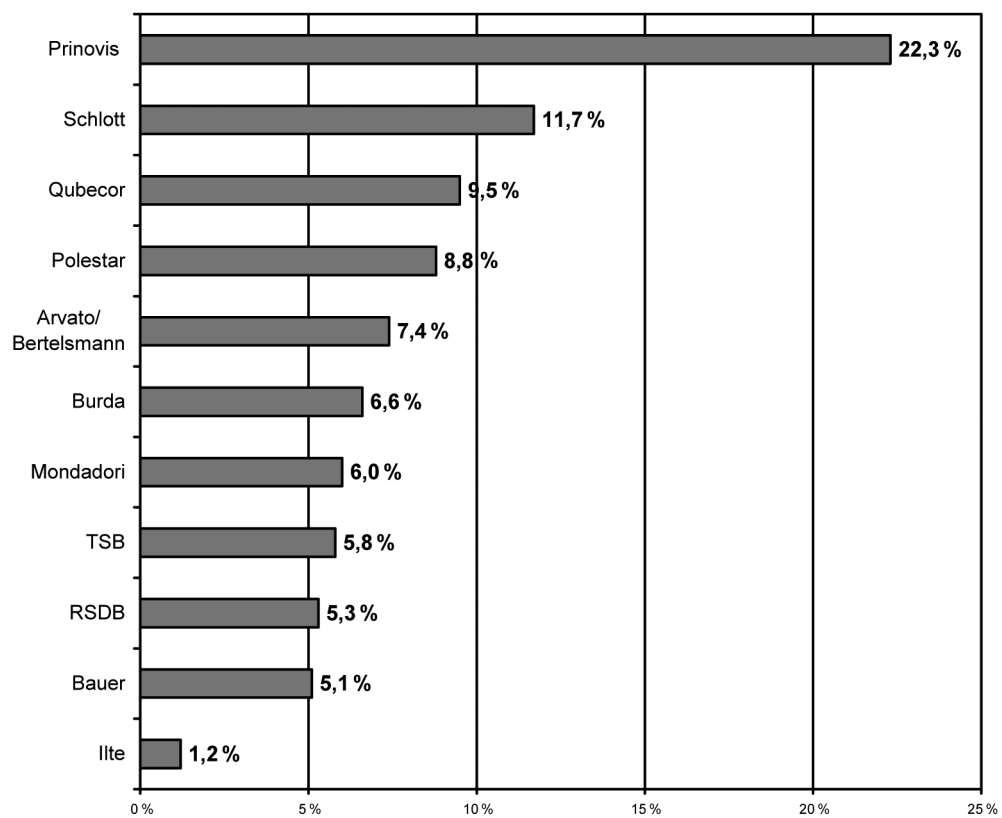
	2003	2010
Marktaandeel in illustratiedruk (brede marktdefinitie)	[0-5]	[5-10]
Marktaandeel in rotatiedrukken van tijdschriften	[5-10]	[10-15]
Marktaandeel in diepdruk van catalogi en bijvoegsels	[0-5]	[0-5]

(in %)

- (115) Uit de gegevens die door MillwardBrown SMG/KRC zijn verzameld over de diepdrukcapaciteit blijkt ook dat de Bauer-groep een bescheiden aandeel in de EER-markt heeft en met felle concurrentie te maken heeft.

Grafiek 2

Drukcapaciteit van bedrijven in Europa die de diepdruktechniek toepassen — % van de totale diepdrukcapaciteit (ramingen voor 2006)

(116) Zoals uit tabel 3 blijkt, blijft het marktaandeel van BVG voor alle marktdefinities aanzienlijk onder de in punt 24, onder a), van de multisectorale kaderregeling vastgelegde drempel van 25 %. De Commissie is daarom van mening dat, zelfs wanneer men rekening houdt met de inherente foutenmarge in bovenstaande ramingen, de steunmaatregel verenigbaar is met punt 24, onder a), van de multisectorale kaderregeling.

Capaciteitsuitbreiding

(117) Overeenkomstig punt 24, onder b), van de multisectorale kaderregeling komt een project niet in aanmerking voor investeringssteun wanneer de gecreëerde capaciteit meer bedraagt dan 5 % van de omvang van een achterblijvende markt (met andere woorden: waar de groei van de sector minder bedraagt dan de groei van de EER). De volledige productiecapaciteit die door het project wordt gecreëerd zal in 2010 worden bereikt.

(118) Aangezien het CAGR van de markt in 2001-2006 (2,03 %), berekend op basis van de cijfers die de Poolse autoriteiten hebben verstrekt, hoger ligt dan het CAGR voor het bbp van de EER (2,00 %), behoeft niet te worden onderzocht of de gecreëerde capaciteit meer bedraagt dan 5 % van de markt.

(119) Hoewel de gegevens voor 2001, het belangrijkste jaar voor de berekening van het CAGR in de periode 2001-2006, niet rechtstreeks beschikbaar waren, maakten de Poolse autoriteiten een raming op basis van de door de gehele tijdschriftenmarkt geregistreerde groei in 2001-2002. Mogelijkerwijs zijn deze gegevens niet representatief voor de groei in het drukken van tijdschriften met de diepdrucktechniek, en derhalve moet enige voorzichtigheid worden betracht. Daarom is de Commissie ook nagegaan of de capaciteit die door het project wordt gecreëerd meer dan 5 % van de markt uitmaakt.

(120) De totale capaciteit die door het project wordt gecreëerd (alle [...] nieuwe productielijnen daaronder begrepen) belooft 152 000 ton per jaar, uitgaande van de veronderstelling dat één productielijn [...] duizend ton per jaar produceert.

(121) Deze raming heeft betrekking op feitelijke capaciteit, rekening houdend met factoren zoals voor reparatie en onderhoud benodigde tijd (de maximumtijd gedurende welke de productiemachines daadwerkelijk in gebruik zijn wordt geraamd op 61 % van de totale theoretische tijd) en andere specifieke factoren van de diepdrucktechniek.

(122) Met name hebben drukmachines die deze techniek gebruiken een specifieke maximale cilinderlengte, met andere woorden: de breedte van het papierlint dat wordt gebruikt, die met een bepaald aantal standaard gedrukte bladzijden overeenkomt (in het geval van de door de begunstigde gebruikte machines kunnen met de breedste cilinder die kan worden gebruikt maximaal [...] standaardbladzijden worden gedrukt). Een cilinder van een bepaalde lengte maakt het mogelijk een paar welomschreven volumes tijdschriften/catalogi te drukken (dat wil zeggen, voor de cilinder met een omtrek van [...] die in de gesteunde faciliteit wordt gebruikt, zijn dit [...] bladzijden).

(123) In theorie is de productiecapaciteit gebaseerd op de maximumcapaciteit die van de cilinder met de grootste doorsnee kan worden verkregen; in het geval van de begunstigde zou dit overeenkomen met een drukcapaciteit voor tijdschriften van slechts [...] bladzijden. In werkelijkheid worden tijdschriften van diverse omvang gedrukt, en de capaciteit van de machines varieert dienovereenkomstig. In de raming werd daarom ook rekening gehouden met het feit dat er met verschillende breedten van drukpersen en verschillende cilinderomtrekken, en dus niet altijd op maximumcapaciteit, wordt geproduceerd. De raming werd gemaakt op basis van de verwachte drukcapaciteit naargelang van de contractuele orders.

(124) Volgens de Poolse autoriteiten is het, aangezien tijdschriften en catalogi/bijvoegsels op dezelfde productielijnen worden gedrukt, moeilijk een ondubbelzinnige uitsplitsing te geven van de door het project gegenereerde capaciteit tussen het drukken van tijdschriften en het drukken van catalogi/bijvoegsels. Niettemin bestaat, zoals door de Poolse autoriteiten is aangegeven, één mogelijke oplossing erin de uitsplitsing van de capaciteit op basis van het verwachte aandeel van de tijdschriften enerzijds en catalogi/bijvoegsels anderzijds in de verkopen van de gesteunde installatie te berekenen.

(125) In dit verband hebben de Poolse autoriteiten de meest recente productiecijfers verstrekt waaruit inderdaad blijkt dat de begunstigde ernaar streeft om tot een evenwichtiger productassortiment te komen dan tijdens de fase van het eerste onderzoek is aangegeven. Het aanvankelijk aangegeven aandeel [90-100 %] van het drukken van tijdschriften in de nieuwe drukkerij was gebaseerd op de orders die destijds bestonden. Het aantal klanten is echter sindsdien toegenomen, waardoor het aandeel van het drukken van catalogi/bijvoegsels geleidelijk is gestegen.

(126) Zoals uit tabel 2 blijkt, belooft de stijging van de capaciteit, op basis van de verwachte uitsplitsing voor 2008/2009 tussen het drukken van tijdschriften en van catalogi/bijvoegsels, minder dan 5 % op alle mogelijke relevante markten. Bovendien was de analyse gebaseerd op het worstcasescenario dat de relevante markt alleen uit diepdrucken bestaat.

(127) Aangezien aan de twee voorwaarden in punt 24, onder b) van de multisectorale kaderregeling (de markt is geen achterblijvende markt en de toename van de productiecapaciteit bedraagt minder dan 5 %) is voldaan, is de Commissie van oordeel dat de steunmaatregel verenigbaar is met punt 24, onder b), van de multisectorale kaderregeling.

6. CONCLUSIE

(128) Op basis van bovenstaande overwegingen is de Commissie van mening dat haar twijfels over de vraag of het project de in punt 24, onder a) en b), van de multisectorale kaderregeling vastgelegde drempels overschrijft, zijn weggenomen en komt zij derhalve tot de slotsom dat de steun verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

De staatssteun die Polen voornemens is ten uitvoer te leggen ten behoeve van BVG Medien Beteiligungs GmbH is verenigbaar met de gemeenschappelijke markt in de zin van artikel 87, lid 3, onder a), van het EG-Verdrag.

Het verlenen van steun ten belope van ten hoogste 220,057 miljoen PLN in contante waarde (wat een steunintensiteit vertegenwoordigt van 29,98 % NSE van de subsidiabele kosten die 734,031 miljoen PLN belopen in contante waarde) is bijgevolg geoorloofd. Ingeval de subsidiabele kosten lager zijn, mag de steunintensiteit niet meer bedragen dan 29,98 % NSE van deze kosten.

Artikel 2

De Poolse autoriteiten doen binnen zes maanden na uitkering van de laatste termijn van de steun, volgens het aangemelde betalingsschema, een gedetailleerd eindverslag aan de Commissie toekomen.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de Republiek Polen.

Gedaan te Brussel, 10 december 2008.

Voor de Commissie

Neelie KROES

Lid van de Commissie